

Donut Economie

Review door Jan-Theo Varkevisser, Trading & Execution bij PGGM Investments

Auteur: Kate Raworth
Uitgever: Cornerstone / Conerstone Ras
ISBN: 9781847941374

De economische wetenschap staat aan de vooravond van een verandering. Studenten nemen geen genoegen meer met de decennia-oude theorieën en komen – letterlijk – in opstand. Opmerkelijk, want er is geen andere wetenschap in de wereld te vinden die het voor elkaar gekregen heeft zijn studenten tegen zich in het harnas te jagen.

Zo begint Kate Raworth haar boek Donut Economie. Het bestaande economische model voldoet niet meer, betoogt ze. Er is een nieuw model nodig dat het oude overbodig maakt. De naam van dit nieuwe model is de Donut.

De Donut is een kompas voor de 21e eeuw, een optimistische visie op een duurzame toekomst van een mondiale economie die door regeneratief ontwerp floreert en evenwicht creëert.

De binnenrand van de Donut is het sociaal fundament, het bestaansminimum. De buitenrand geeft het ecologisch plafond aan. Buiten de Donut veroorzaakt groei meer schade dan het opbrengt aan nut.

De kern van Raworth's model is dat economische groei noodzakelijk is om vanuit het midden tot binnenin de Donut te komen. Daarna wijzigt het doel van groei naar evenwicht en instandhouding. Want als groei het doel blijft komen we buiten de Donut en zal de mensheid in zijn bestaan bedreigd worden.

De transitie van oude economie naar Donuteconomie kent zeven stappen.

1. Benoem de doelstelling

Economische groei is op dit moment de doelstelling. Maar deze groei kan niet eeuwig doorgaan zonder consequenties. We moeten altijd onderscheid maken tussen kwantiteit en kwaliteit van groei. De BBP (Bruto Binnenlands Product) gedreven doelstelling moet vervangen worden door duurzaamheidsdoelstellingen zodat de economische wetenschap weer aansluit bij de doelen voor de mensheid en onze planeet. De economische wetenschap moet weer normatief worden.

2. Verleg de nadruk

Economie is slechts een onderdeel van de maatschappij, die weer een onderdeel is van de aarde. Eerst ecologie, dan sociologie en dan pas economie. In de Donut zijn financiële markten en het bedrijfsleven dienstbaar aan de maatschappij. De functie van de financiële sector moet terug van sturen naar steunen. Dit betekent inkrimpen, vereenvoudigen, diversifiëren en schulden verminderen.

3. Verrijk het gedrag van de Homo Economicus

Het beeld van de Homo Economicus is niet alleen onjuist, het is ook een gevaarlijk beeld omdat het solitair, bereke-

lend, concurrerend en onverzadigbaar is. Als we de Homo Economicus blijven koesteren is de kans dat we met de middelen van onze planeet voor iedereen de minimale levensbehoeften creëren nihil.

Gedrag kan verrijkt worden door de nadruk te leggen van egoïstisch naar sociaal, van geïsoleerd naar afhankelijk van elkaar en van het beheersen van naar leven met de natuur.

4. Van mechanisch evenwicht naar dynamische complexiteit

We moeten de economie niet zien als machine, maar als een organisme. Economen niet als ingenieurs, maar als hoveniers die voorwaarden scheppen waaronder de economie kan gedijen in plaats van de ongecontroleerde wildgroei die er nu is.

5. Focus op herverdeling

Economische groei zal geen gelijkheid creëren en ongelijkheid vertraagt groei.

Gelijkheid kan alleen ontstaan als we er actief naar streven. Hierbij is het belangrijk niet alleen naar inkomen te kijken, maar ook naar bezit. Vooral naar bezit, want bezit heeft de neiging sneller te groeien dan de economie als geheel. Deze groeiende onbalans wordt wel gevoeld maar niet gemeten.

6. Van een lineaire naar een circulaire economie

Het idee dat economische groei voorrang heeft omdat het automatisch het afval en de vervuiling zal opruimen werkt niet.

Het huidige productieproces is gebaseerd op neem, maak, gebruik en gooi weg.

Dit moet verlegd naar "als ik niet iets kan doen voor het algemene belang, waar ben ik dan in vredesnaam mee bezig?"

7. Wees agnostisch als het om groei gaat

Agnostisch is niet hetzelfde als indifferet zijn of het BBP wel of niet groeit. Agnostisch betekent een economie ontwerpen die de menselijke voorspoed bevordert, ongeacht het niveau van het BBP.

Dit houdt in dat het BBP niet langer de belangrijkste graadmeter is voor economische groei.

Raworth geeft in haar boek vele handvatten om de zeven stappen te realiseren, variërend van praktisch tot idealistisch. Het boek past goed in het huidige tijdsbeeld waarin we welvarend genoeg zijn om over deze problematiek na te moeten denken.

De Donuteconomie roept op tot nadenken en discussie over hoe om te gaan met onze wereld. Het is een weloverwogen en onderbouwde oproep die niet genegeerd mag worden. Neem de uitdaging aan en bouw mee aan een duurzame economische samenleving. ■